

NUÔI CÁ Ở NÔNG TRƯỜNG AN KHÁNH

CHU VĂN MẬU

TRƯỚC năm 1971, Nông trường An Khánh đã « thả cá », nhưng chưa phải là « nuôi cá » : năng suất đạt rất thấp (1 tấn/ha), sản lượng cá hàng năm chỉ đạt 10 – 15 tấn. Ngành nuôi cá của Nông trường trước đây bị lỗ, liên tục trong nhiều năm không hoàn thành kế hoạch Nhà nước đã giao.

Sở dĩ có tình trạng này là do Nông trường lúc đó nuôi cá còn *tùy tiện, không tuân theo bất kỳ một quy trình kỹ thuật nào* : cá giống di mua của tư nhân (tuy kích thước là 8 – 12 cm nhưng phần lớn là cá đã còi cọc); ao hồ không được cải tạo; cơ cấu, mật độ đàn cá không được tính toán để tận dụng được các tầng nước... Thất bại của nghề nuôi cá ở Nông trường An Khánh trước đây, chủ yếu là do nuôi cá không theo đúng quy trình kỹ thuật đã được trên ban hành.

Từ năm 1972, được sự giúp đỡ của Trạm nghiên cứu cá nước ngọt Đình Bảng (nay là Trung tâm nghiên cứu thủy sản nội địa) Nông trường An Khánh đã đi vào thực hiện *thật nghiêm chỉnh quy trình kỹ thuật nuôi cá*, và sau 8 năm, Nông trường đã *chứng minh được một điều* : nuôi cá không khó, đó là một ngành đầu tư ít mà thu lợi nhanh, chỉ cần thực hiện thật tốt những quy trình kỹ thuật đã được ban hành, trên cơ sở đó xây dựng thật tốt *một nề nếp quản lý kỹ thuật ở cơ sở* bằng những quy định kỹ thuật thật cụ thể, thì nhất định sẽ làm cho nghề nuôi cá phát triển.

Từ đó đến nay, với 10 ha mặt nước, Nông trường An Khánh đều đạt năng suất cao, trung bình trên 6 tấn/ha; trong đó có một ao tăng sản, với diện tích 1,1 ha đã đạt năng suất rất cao là 13 tấn (tức 11,5 tấn/ha). Sản lượng cá của Nông trường thường xuyên đạt trên dưới 50 tấn/năm. Liên tục trong nhiều năm Nông trường đều hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước về chỉ tiêu giao nộp sản phẩm cá. Mỗi năm Nông trường lãi về cá khoảng 20 000 đồng.

Nhờ đâu mà Nông trường chúng tôi đạt được những thành tích như vậy ? Chủ yếu là do 5 nguyên nhân về khoa học – kỹ thuật sau đây :

1. *Chủ động con giống* : là khâu rất quan trọng với một cơ sở nuôi cá. Chúng tôi đã xây dựng một ao ương cá giống, cử một cán bộ kỹ thuật trung cấp phụ trách việc mua cá bột về ương nuôi thành cá giống theo đúng quy trình kỹ thuật, do đó đạt *chất lượng* cá giống cao, *số lượng* cá giống đầy đủ, đúng cơ cấu và mật độ đàn cá đã đề ra, chống được hiện tượng cá giống còi cọc. Hiện nay Nông trường An Khánh không những *đủ* cá giống mà còn *thừa* mỗi năm vài vạn con, cung cấp cho các hợp tác xã xung quanh, và khâu sản xuất cá giống trở thành *một ngành kinh doanh* của Nông trường.

2. *Cải tạo tốt toàn bộ ao hồ nuôi cá*, trên cơ sở « sâu ao, cao bờ », phân tích chính xác thành phần lý hóa tính của nước và đất trong ao, điều tra động thực vật thủy sinh (tức độ màu mỡ của ao). Trên cơ sở đó mà quyết định một quy trình kỹ thuật như sau : hút nước, tát cạn toàn bộ ao vào tháng giêng và tháng hai; phơi ao, bón vôi khử chua (đồng thời là tẩy trùng cho ao, chống bệnh tật cho cá sau này); bón lót đáy ao bằng phân chuồng, đưa nước sạch vào ao; sau đó thả cá vào nuôi từ tháng 3 tới hết tháng 12 theo phương thức : thả toàn bộ, đánh toàn bộ (riêng cá rô phi thì đánh tía).

3. *Có cơ cấu đàn cá thích hợp* : trên cơ sở Nông trường tính toán kỹ khả năng cung cấp thức ăn, cân đối với quy mô và cơ cấu đàn cá, đảm bảo có đủ cá để tận dụng thức ăn ở tất cả các loại mặt nước, tận dụng được tối đa độ *màu mỡ tự nhiên* của ao, và sử dụng tối đa nguồn thức ăn mà cá được cung cấp. Đến nay, cơ cấu đàn cá của Nông trường An Khánh là :

- Cá mè trắng và cá mè hoa (ăn động vật phù du), chiếm tỷ lệ : 40%
 - Cá trắm cỏ (ăn thức ăn thực vật) chiếm tỷ lệ : 20%
 - Cá chép (ăn thực vật phù du) chiếm tỷ lệ : 15%
 - Cá trôi (ăn động thực vật phù du) chiếm tỷ lệ : 15%
 - Cá rôphi (ăn tạp) chiếm tỷ lệ : 10%
- cộng 100%

Mật độ nuôi là 1-2 con/1m³ nước.

Nhờ cơ cấu đàn cá và mật độ nuôi như vậy mà đã có cá tận dụng tất cả các tầng nước: cá mè ăn nổi, cá trắm và cá chép ăn chìm, cá trôi ăn tầng giữa...

4. *Cung cấp thức ăn cho cá theo nhu cầu, đúng kỹ thuật.*

Trước đây khi cung cấp phân chuồng cho cá, công nhân chỉ đổ ập phân ở một góc ao, do đó phân rải không đều, không có lợi cho việc nâng cao độ màu mỡ của ao. Nay Nông trường quy định phải rải phân đều ở cả mặt ao; luân chuyển rải phân cho các ao, dành đất riêng để trồng rau nuôi cá; rải rau cỏ

cho cá cũng phải rải đều. Với một số ao, Nông trường đã có cải tiến dùng một hệ thống máng (có cánh cửa điều chỉnh) để dẫn nước rửa chuồng từ chuồng lợn ra thẳng ao, tận dụng được phân thừa, lại không tốn sức lao động.

5. *Chăm sóc cá chu đáo*: Nông trường đã có quy định định kỳ phải đánh cá *khảo sát* để kiểm tra xem số lượng và trọng lượng cá có đúng với dự kiến đề ra không. Nếu không thì thiếu sót ở khâu kỹ thuật nào, phải lập tức bỏ khuyết. Ngoài ra công nhân nuôi cá phải có nhiệm vụ báo cáo ngay với cán bộ phụ trách những hiện tượng lạ trong ao, như cá nổi đầu (do thiếu oxy, nhiều phân hữu cơ quá), hoặc màu nước quá xầm đen (do xác động thực vật thối, v.v...) để cán bộ kỹ thuật kịp thời xử lý.

Nhờ 5 biện pháp kỹ thuật đã nêu trên, nghề nuôi cá ở Nông trường An Khánh đã phát triển vững chắc liên tục trong 8 năm trở lại đây. Tháng 12-1974, Nông trường đã vinh dự được đón Thủ tướng Phạm Văn Đồng về thăm. Hiện nay, Nông trường An Khánh được Bộ hải sản công nhận là một trong những lá cờ đầu của ngành nuôi cá quốc doanh nước ta.

Công tác khoa học — kỹ thuật...

(Tiếp theo trang 5)

kỹ thuật vào sản xuất của ngành nuôi cá. Trong thời gian qua, đã xây dựng được các quy trình tiêu chuẩn kỹ thuật cần thiết. Đáng tiếc, việc đưa các tiến bộ kỹ thuật này vào sản xuất làm còn ít. Những vấn đề như kỹ thuật sinh sản nhân tạo các loài cá nước ngọt, lai kinh tế cá chép, nuôi cá tầng sản đạt năng suất 3-6 tấn/ha; nuôi tôm, rau câu,... cần được tổ chức áp dụng mạnh mẽ hơn nữa vào sản xuất. Công tác này nên triển khai dưới dạng các chương trình, có mục tiêu và địa bàn hoạt động cụ thể. Thực tế những nơi làm theo quy trình kỹ thuật đều thu được kết quả tốt hơn, như các trại cá giống Thanh Liệt (Hà Nội), Ninh Giang Phú Tảo (Hải Hưng), Bạch Trữ (Vĩnh Phú), Hòa Bình (Thái Bình), nông trường An Khánh (Hà

Sơn Bình), nông trường Đông Anh (Hà Nội), hợp tác xã Tân Khánh (Hà Nam Ninh)...

Cần xây dựng, ban hành những thể lệ, chế độ, quy định... có chính sách hỗ trợ và khuyến khích về giá cả v.v... giúp cho việc ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào thực tế sản xuất được nhanh chóng.

∴

Trọng tâm công tác nghiên cứu và chỉ đạo khoa học kỹ thuật phục vụ việc nuôi trồng thủy sản có tính chất tổng hợp, gồm nhiều vấn đề. Ở đây chúng tôi chỉ nêu lên một số công tác chủ yếu nhằm phát triển mạnh mẽ nghề nuôi trồng thủy sản ở nước ta trong thời gian tới.